

ВПРАВИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Англійська мова
загальноосвітні навчальні заклади

Англійська
мова

Методичні рекомендації і особливості предмету

Розвиток соціальної та громадянської компетентності на уроках англійської мови в межах наскрізної змістової лінії «громадянська відповідальність» спрямовано на формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи і механізми їх функціонування, а також демонструє готовність до міжкультурної комунікації.

Наскрізна змістова лінія «громадянська відповідальність» під час вивчення іноземної мови реалізується відповідно до принципів дитиноцентризму та концентричного представлення тематичного матеріалу, що передбачає виклад матеріалу та залучення до практичної діяльності у напрямку від дитини (центр) до навколишнього світу, отже, зона пізнання та розвитку дітей поступово, покроково розширюється, поглиблюються у таких сферах: «Я», «Ми (родина, друзі)», «Школа», «Громада», «Країна», «Світ».

Разом із концентричним представленням матеріалу розвиток соціальної та громадянської компетентності у процесі вивчення англійської мови в школі може відбуватися через навчання на трьох рівнях: засвоєння знань про громадянську відповідальність («навчання про»), розвитку розуміння і ставлення до громадянської відповідальності («навчання для розвитку розуміння та ставлень»), а також через здобуття практичного досвіду громадянської відповідальності («навчання через досвід»).

Навчання про:

- іноземну мову як засіб мислення та самопізнання людини, формування її внутрішніх переконань, ставлень та ціннісних настанов («Я»-сфера);
- іноземну мову як засіб спілкування людини та потребу користуватися нею для контакту з іншими («Ми»-сфера);
- іноземну мову як засіб підвищення загальноосвітнього і культурного рівня особистості та власного добробуту в майбутньому («Школа»-сфера);
- іноземну мову як засіб активізації діалогу культур (рідної та іноземної), що передбачає усвідомлене оволодіння іноземною мовою, тобто адекватне використання досвіду, набутого у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів («Громада»-сфера);
- іноземну мову у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою, історією, реаліями та традиціями – такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації («Країна»-сфера, «Світ»-сфера).

Навчання для розвитку розуміння і особистого ставлення:

- розуміння власних індивідуальних особливостей та потреби подальшого самовдосконалення у сфері володіння іноземною мовою («Я»-сфера);
- відчуття свободи висловлювати свої думки, почуття та ставлення («Я»-сфера);
- готовності брати участь в іноземномовному спілкуванні («Я»-сфера);
- толерантності у спілкуванні з іншими («Ми»-сфера);
- активності у утвердженні демократичних цінностей («Громада»-сфера);
- готовності давати обґрунтовану оцінку особливостям життєдіяльності у демократичному суспільстві, презентувати свою роль у його розвитку («Громада»-сфера);
- ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, його культури, звичаїв і способу життя («Країна»-сфера);
- усвідомлення важливості розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві («Світ»-сфера);
- усвідомлення учнями та ученицями значущості іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі («Світ»-сфера).

Навчання через практичний досвід:

- використання різноманітних стратегій для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів і самостійного вивчення іноземних мов («Я»-сфера);
- взаємодії з текстом: уміти читати і розуміти зі слуху автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту («Я»-сфера);
- взаємодії з іншими, а саме: спілкуватися усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; переконувати, аргументувати, досягати взаєморозуміння у ситуаціях міжкультурного спілкування; переконувати засобами іноземної мови у важливості дотримання прав людини; розв'язувати конфлікти у комунікативних ситуаціях; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб («Ми»-сфера);
- роботи з різними видами інформації, зокрема й електронними, здійснення пошукової діяльності (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти та відомості) («Громада»-сфера);
- обговорення своєї громадянської позиції та своїх поглядів щодо різноманітних соціальних проблем як у власній країні, так і у світовому просторі, а також питань про свою роль і місце у сучасному мультилінгвальному та полікультурному середовищі з обґрунтуванням поглядів конкретними прикладами із життя світової спільноти («Країна»-сфера, «Світ»-сфера).

Вступ до вправ

Активності/вправи, спрямовані на розвиток такої складової компетентності, як знання самого себе та критична самооцінка, подаються відповідно до принципів дитиноцентризму та концентричного представлення тематичного матеріалу, що передбачає виклад матеріалу та залучення до практичної діяльності у напрямку від дитини (центр) до навколишнього світу, отже, поступово, покроково розширюється зона пізнання дітей, сприйняття та розуміння себе поглиблюються.

Так, у 5 класі учень/иця занурюється у процес усвідомлення власних індивідуальних особливостей та своїх уподобань; у 6 класі – досліджує не тільки здібності, уміння та знання свої власні й інших людей, а й шляхи (як?) та місця (де?) отримання знань і навичок; у 7 класі – аналізує свої бажання та потреби у середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя; у 8 класі учень/иця усвідомлює, що людина є частиною усього світу, і практикує уміння спиратися на різноманітні знання і досвід інших людей для розуміння власної особистості; у 9 класі – усвідомлює готовність нести відповідальність за свої дії та аналізує проблемні ситуації на різних рівнях, від особистого до глобального.

Таким чином, діти отримують можливість подивитися на себе, дослідити власну особистість крізь лінзи «Знання самого себе та критична самооцінка» у режимах «Я», «Інші (родина, друзі)», «Школа», «Громада, країна», «Світ» та краще, глибше зрозуміти себе у світлі інших.

Приклади вправ

Клас	Тема	Очікуваний результат	Складові громадянської компетентності, які можна розвивати за допомогою запропонованої вправи
5	Сфера спілкування: Особистісна. Тематика ситуативного спілкування: я, моя родина, мої друзі; відпочинок і дозвілля. Мовний інвентар – граматика: Present Simple, Present Perfect.	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє власні індивідуальні особливості, свої уподобання, уміння та навички; • підвищує самооцінку за рахунок визнання і усвідомлення їх позитивних сторін. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання самого себе та критична самооцінка; • повага; • аналітичне і критичне мислення; • лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; • навички співпраці.

Вправа «Мої особисті символи (герб)» “My personal symbols /coat of arms/”,

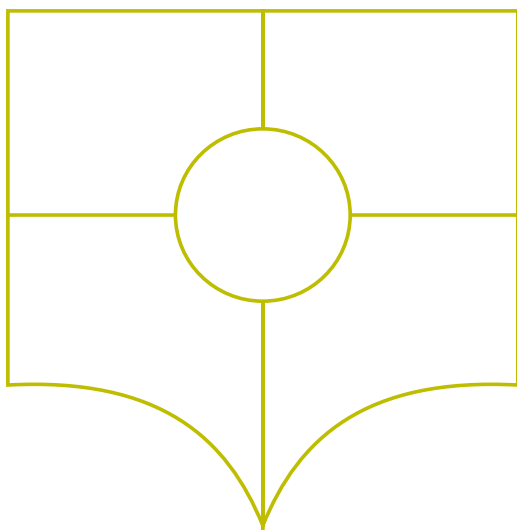
Час: 20 хв.

5 клас

Використані матеріали

Growing Up In Democracy: Lesson plans for primary level on democratic citizenship and human rights (EDC/HRE), Volume II of EDC/HRE Volumes I-VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 20.
Student handout: Coat of arms template

Роздатковий матеріал

Інструкція

Student tasks: The students create their personal symbols which will be part of a group coat of arms. They ask themselves questions about their own perception of themselves.

1. The activity starts by dividing the students into groups of four. It is recommended to form the groups using a group-forming game, such as handing out matching cards in sets of four or pictures in sets of four, etc. The students' task is to find their other partners and form the group.
2. Next, the students should sit together in their groups. Each student receives a printed copy of the coat of arms. Another copy of the coat of arms is placed in the middle of the table. There are four sections on the coat of arms and the students should select one section each. They should write their names in pencil on the copy in the middle of the table. On their own copy, they should start cutting out their personal piece of the coat of arms.
3. The teacher should then ask the students to think about what personal symbols they could use to represent themselves. "This is what I am" should be the motto for this task. The extended message of this task could be "This is what I bring to the group". They now have to find symbols that represent their strengths to draw into their section. They should think about their resources and write them down in the coat of arms:
 - This is what I am! (explain the age, the qualities of your character)
 - This is what I like to do
 - This is what I do to help others.

The completed coats of arms could be presented to the whole class by a group member and displayed alongside everyone else's on the wall.

Клас	Тема	Очікуваний результат	Складові громадянської компетентності, які можна розвивати за допомогою запропонованої вправи
6	<p>Сфера спілкування: Особистісна.</p> <p>Тематика ситуативного спілкування: я, моя родина, мої друзі; відпочинок і дозвілля.</p> <p>Мовний інвентар – граматика: Present Simple, Present Perfect.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє власні індивідуальні особливості, свої уподобання, уміння та навички; • підвищує самооцінку за рахунок визнання і усвідомлення їх позитивних сторін. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання самого себе та критична самооцінка; • повага; • аналітичне і критичне мислення; • лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; • навички співпраці.

Вправа «Фігура знань» “A Body of Knowledge”, 6 клас

Час: 25 хв.

Використані матеріали

Compasito: manual on human rights education for children
(http://www.eycb.coe.int/compasito/chapter_4/4_1.asp)

Інструкція

1. Introduce the topic by reminding the children that they have a human right to be able to learn and develop as much as possible. Emphasize that they already have a lot of knowledge and skills that they probably don't think about. Ask them to name some things they were not able to do when they were five or six years old compared to now (e.g. read, write, count money, tell time). Explain that this activity will focus on the right to learn and develop
2. Divide the children into groups of four and give each group a sheet of paper large enough to draw the outline of one of the children on it, and materials for making a collage. Explain the activity.
 - Each group will draw a life-size outline of a child.
 - Then think about what you know and what you can do best. For each thing you know or can do, think of which part of your body you need for that. Include physical (e.g. singing, riding a bicycle), mental (e.g. doing maths, remembering jokes) and personality skills (e.g. being a friend, keeping a secret).
 - Then make this knowledge or ability visible: draw, paint, write or paste representations of these things on a part of the body you would use. (For example, if you are good at soccer, you might draw a soccer ball on the figure's foot (or head?); if you read well, you might cut out a book and place it near the eyes or head of the figure; if you are a good singer, you might show musical notes coming from the figure's mouth).
3. Let the children work on this task until their figure is more or less completely covered with drawings / pictures / slogans, etc.
4. Think again about the knowledge and abilities you illustrated on your child. How did you get that knowledge and ability? What place or person, institution or situation helped you learn those things? For example, you might have learnt to knit or play cards from a grandparent, you might have learnt a game from children in your neighbourhood, or you might have learnt about the history of your country in school. When you can identify where you got certain knowledge or skills, draw an arrow from the representation of that skill out to the margin of the paper and write down the name of the source of learning.
5. Bring the children together and ask each group to 'introduce' their 'child' to the others, explaining some of the skills and knowledge they have included. If possible, leave these figures on the wall.
6. Pin the collages to a wall so that the children and others can see them.

Обговорення

- Was it easy to find things you are able to do?
- Why do you think you were asked to remember how you gained your knowledge or skills?
- Why do you think children have a human right to learn and develop?

Поради

This activity could also be run with the children working on individual figures or working in pairs. Encourage children to give their 'person' a name, and to write his or her name on their collage as well as the names of all the members of the group.

Some children may have difficulty in remembering how they learnt something, especially if they learnt it from a person outside the formal education system. Remind them that they learn a lot from each other as well as family members and other adults in their lives. Help them see that contact with other children is an important source of learning that a disabled child might be denied. It is not necessary to attribute every skill the children have listed! The goal is to enable the children to recognize the importance of many sources of learning and development.

In the debriefing, emphasize that everyone has an equal right to learn, although they may not all learn in the same way.

Клас	Тема	Очікуваний результат	Складові громадянської компетентності, які можна розвивати за допомогою запропонованої вправи
7	<p>Сфера спілкування: - особистісна; - освітня.</p> <p>Тематика ситуативного спілкування: я, моя родина, мої друзі; харчування; охорона здоров'я; шкільне життя.</p> <p>Мовний інвентар – грамати-ка: modality (need/needn't)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє різницю між речами, які він / вона хоче або хотів/ла б, і тим, що він / вона дійсно потребує; • співпрацює з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою; • дискутує довкола питань про свої бажання та потреби у сучасному середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання самого себе та критична самооцінка; • аналітичне і критичне мислення; • повага до людської гідності та прав людини; • лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; • навички співпраці.

Вправа «Бажання та потреби» “Wants and needs”, 7 клас

Час: 20 хв.**Використані матеріали**

Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education, Volume VI of EDC/HRE Volumes I–VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 33.

Інструкція

1. The teacher asks the students to draw some of their needs (the things they think they need) on pieces of paper (the teacher may prepare the pieces before the lesson or make the students cut them out themselves). They can make 5 drawings each.
 2. When the drawings have been done, the teacher divides the students into groups.
 3. Each group then has to agree to put away all but five of the drawings. Only the five most important things should be left on the table.
 4. The teacher hangs a clothes-line (string) across the classroom and pegs all groups' drawings onto the line. He/she discusses with the class which drawings can be removed, things they do not really need. In the end there should only be five drawings hanging on the line. Can the students agree on which five?
- Debriefing:**
What have you chosen? Why have you chosen them?
The students understand the difference between things they want or would like and what they really need.

Клас	Тема	Очікуваний результат	Складові громадянської компетентності, які можна розвивати за допомогою запропонованої вправи
8	<p>Сфера спілкування: - особистісна; - публічна.</p> <p>Тематика ситуативного спілкування: я, моя родина, мої друзі; стиль життя; засоби масової інформації; музика.</p> <p>Мовний інвентар – граматики: reported speech; Present Indefinite/Present Perfect; creative writing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • висловлює судження про свою роль і місце у сучасному мультилінгвальному та полікультурному середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами; • усвідомлює, що людина є частиною усього світу; • практикує уміння спиратися на різноманітні знання і досвід інших людей для розуміння власної особистості. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання самого себе та критична самооцінка; • аналітичне і критичне мислення; • лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; • знання та критичне розуміння світу; • визнання цінності культурного різноманіття; • уміння слухати та спостерігати; • навички автономного навчання.

Вправа «Бінго» “Globingo”, 8 клас

Час: 15 хв.

Використані матеріали

Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education, Volume VI of EDC/HRE Volumes I-VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 45.

Інструкція

1. The teacher gives each student a sheet of bingo squares.
2. The students fill in the squares according to the questions asked. Each square has got two lines: one for a name, one for a country. They should try to find the name of one of their classmates, and the name of the country which fits for each square. There are a variety of questions which can be asked. You can add different ones, though students are only allowed to use the name of a classmate once. Otherwise they have to cross out one square and can't get a "bingo" in that row.
3. After the game, there could be a group discussion. The students will find out that migration is something normal in just about every family and nation. They will talk about global situations and the world as a network.

Questions

- Find someone in the room who ...
- ... has travelled to some foreign country
- ... has got a relative in a foreign country
- ... enjoys music from a foreign country
- ... enjoys eating food from a foreign country
- ... has got a relative who was born in another country
- ... has seen a story about another country in the newspaper/internet recently
- ... has recently talked to someone who has lived in another country
- ... has learned something about another country on TV recently.

Обговорення

- What did you learn about one another?
- What was the most surprising thing you learned about your fellow students?
- What does the activity tell you about our world? (A human being is part of the whole world).

Роздатковий матеріал

Bingo Squares

A Name: _____ Country: _____	B Name: _____ Country: _____	C Name: _____ Country: _____	D Name: _____ Country: _____
E Name: _____ Country: _____	F Name: _____ Country: _____	G Name: _____ Country: _____	H Name: _____ Country: _____
I Name: _____ Country: _____	J Name: _____ Country: _____	K Name: _____ Country: _____	L Name: _____ Country: _____

“The wall of silence”,

8 клас

Час: 20 хв.

Використані матеріали

Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education, Volume VI of EDC/HRE Volumes I-VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 62.

Інструкція

1. The students form groups of five. Each group is seated in a semi-circle facing a flipchart paper fixed to the wall. They are asked to write, in silence and within a time limit, a sentence of the type: “Identity is ...”
2. The students respond to sentences or words already written down.
3. After the time is up, each student chooses and reads out a sentence he/she has not written him/herself. The students share their results in class.
4. Thoughts are shared:
 - “I have learnt ...”
 - “I have discovered ...”
 - “I would like to discuss ...”

The activity supports students who are less extrovert or wish to take some time to think carefully before saying something. Often these students are at a disadvantage in standard, that is oral and frontal class settings.

Клас	Тема	Очікуваний результат	Складові громадянської компетентності, які можна розвивати за допомогою запропонованої вправи
9	<p>Сфера спілкування: - особистісна; - публічна; - освітня.</p> <p>Тематика ситуативного спілкування: я, моя родина, мої друзі; молодіжна культура.</p> <p>Мовний інвентар – граматика: Clause (conditionals I, II; If I were you ...; I wish, if only, had better, would rather)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює готовність брати на себе відповідальність, а також нести відповідальність за свої дії; • аргументує свій вибір, точку зору, власну думку; • обирає та застосовує доцільні стратегії вирішення конфліктів відповідно до різних ситуацій. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання самого себе та критична самооцінка; • навички вирішення конфліктів; • аналітичне і критичне мислення; • лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; • уміння слухати та спостерігати; • відповідальність; • громадянська свідомість.

Вправа «Якби я був президентом школи...» “If I were a president of a school council...”,

Час: 25 хв.

9 клас

Використані матеріали

Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education, Volume VI of EDC/HRE Volumes I–VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 59.

Інструкція

- The teacher conducts a short brainstorming with all students: What is the role of the student councils? The students completes the following sentences:
 - I would stop ...
 - I would change the way how ...
 - I would organize ...
 - I would oppose ...
 - I would continue ...
 - I would create ...
 - I would support ...
- The students form groups of four and discuss in their micro groups such questions as:
 - What do students care about?
 - Which activities do they want to participate in?
 - Why would they care about participation in a council?
 - What would you try to change if you were a part of school council?
- The participants as a group create a speech for election into school council.
- In turn, the groups read out their speeches. It is suggested that the chairs are arranged in a circle.

The speech starts with a sentence: *If I were a president of a student council...*

Підсумок

- **The students point out and discuss which desires and needs they have discovered.**

Вправа «Рішення, коли виграють обидві сторони»

“Win-win solutions”, 9 клас

Час: 25 хв.

Використані матеріали

Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education, Volume VI of EDC/HRE Volumes I-VI Education for democratic citizenship and human rights in school practice, p. 80.

Інструкція

1. The teacher explains to the students that there can be three different types of solution to a conflict:

win – win

win – lose

lose – lose

He/she illustrates these principles of conflict resolution on the blackboard or a flipchart.

Win-win: solutions which allow both parties to benefit

Win-lose: solutions in which only one party benefits at the expense of the other

Lose-lose: solutions in which neither party benefits.

2. The teacher gives examples of the different ways of conflict resolution:

A boy and a girl are quarrelling over a ball. An adult intervenes and makes them play together with the ball or gives them equal time to use it. They both benefit. If the adult gives the ball just to one of them, of course only one benefits. If the adult takes the ball away, since the children cannot agree, neither benefits.

3. In pairs or in small groups the students explore their personal experience to find further examples of conflict. They may discuss their experience of conflict at home and at school and may move on to the larger conflicts involving groups of people and whole states.

4. The students analyse examples of conflict resolution, identifying them using the model presented above, asking which party will benefit from the solution. Who can find solutions that allow all/both parties to benefit?

5. The students share the results of their analysis.

The students understand that a conflict can be resolved in different ways. The parties involved may be in the position of winners or losers, or may both have agreed to a compromise. No party should feel that they are a loser, as this may well lead to a new outbreak of conflict.